

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України
щодо охорони ґрунтів та відтворення їх родючості»
(далі – проект Закону)

I. Визначення проблеми

Відповідно до статті 162 Земельного кодексу України (далі – Кодекс) охорона земель – це система правових, організаційних, економічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання необґрунтованому вилученню земель сільськогосподарського і лісогосподарського призначення, захист від шкідливого антропогенного впливу, відтворення і підвищення родючості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісогосподарського призначення, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення.

Нормами статті 164 Кодексу визначено зміст охорони земель. Водночас положеннями зазначеної норми, а також Законом України «Про охорону земель» чітко не визначено механізмів, що дозволяють реалізовувати заходи з охорони земель та застосувати дані, отримані у результаті моніторингу земель та ґрунтів.

Чинними положеннями земельного законодавства не передбачено ведення Державного реєстру ґрунтів як єдиної бази даних про стан ґрунтів на підставі результатів проведення ґрунтових та агрохімічних обстежень.

Правове регулювання запровадження дієвого моніторингу земель та ґрунтів, а також створення Державного реєстру ґрунтів забезпечить можливість здійснення державного контролю за раціональним використанням, відтворенням та підвищенням родючості ґрунтів, збереженням їх корисних властивостей.

Правові, економічні та соціальні основи охорони земель з метою забезпечення їх раціонального використання, відтворення та підвищення родючості ґрунтів, інших корисних властивостей землі, збереження екологічних функцій ґрунтового покриву та охорони довкілля визначено Законом України «Про охорону земель».

Цей Закон не визначає, що ґрунти є об'єктами особливої охорони та окремого контролю, не регулює питання, які забезпечать можливість практичного використання результатів проведення ґрунтових і агрохімічних обстеження ґрунтів під час здійснення державного контролю за процесами збереження корисних властивостей ґрунтів, відновлення та відтворення їх родючості, не регламентує права та обов'язки замовників і виконавців робіт із здійснення агрохімічних обстежень. Також він не регламентує порядок здійснення державного нагляду у сфері агрохімічних обстежень.

З огляду на зазначене виникає необхідність внесення змін до Кодексу, Закону України «Про охорону земель», Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», Закону України «Про землеустрій», Закону України «Про державний земельний кадастр», які дозволять врегулювати процедуру здійснення державного контролю за охороною земель (ґрунтів) та забезпечать дієвий контроль у зазначеній сфері.

Основні групи (підгрупи), на які впливає проблема:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	+	

Держава та органи місцевого самоврядування	+	
Суб'єкти господарювання, у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

Вищевказана проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки відсутнє законодавчо визначені засади правового регулювання відносин, пов'язаних зі здійсненням суб'єктами земельних відносин заходів з охорони земель та державного контролю за такими діями.

Неможливість розв'язання вищевказаної проблеми за допомогою чинних регуляторних актів обумовлюється: відсутністю існуючих (чинних) положень законодавства, що встановлюють відповідний правовий порядок.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання є забезпечення правового регулювання заходів щодо охорони ґрунтів та відтворення їх родючості і врегулює правовідносини, пов'язані із використанням земель, що потребують особливої охорони, раціонального використання земель, збереження та відтворення їх родючості, а також сприятиме запобіганню вчинення правопорушень у сфері охорони земель.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення встановлених цілей

1. Визначення альтернативних способів:

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалася, неприйняття проекту Закону	Нездійснення державного регулювання шляхом не прийняття проекту Закону не відповідає вимогам земельного законодавства. Це не забезпечить досягнення поставленої цілі регулювання, що є неприйнятним
Альтернатива 2 Прийняття проекту Закону	Запропонований спосіб розв'язання зазначеної проблеми доцільний та забезпечить правове регулювання заходів щодо охорони ґрунтів та відтворення їх родючості і правовідносин, пов'язаних із використанням земель, що потребують особливої охорони, раціональне використання земель, збереження та відтворення їх родючості, а також сприятиме запобіганню вчинення правопорушень у сфері охорони земель.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалася,	Відсутні	Відсутні

неприйняття проекту Закону		
Альтернатива 2 Прийняття проекту Закону	Забезпечить правове регулювання заходів щодо охорони ґрунтів та відтворення їх родючості і врегулює правовідносини, пов'язані із використанням земель, що потребують особливої охорони, раціональне використання земель, збереження та відтворення їх родючості, а також сприятиме запобіганню вчинення правопорушень у сфері охорони земель.	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалася, неприйняття проекту Закону	Відсутні	Відсутні
Альтернатива 2 Прийняття проекту Закону	Забезпечить можливість раціонально використовувати земельні ділянки, зберігати та відтворювати родючість ґрунтів	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання*, одиниць	-	-	-	1220	1220
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків				100	100

* – кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регуляторних положень проекту Закону, розповсюджується на всіх суб'єктів господарювання які виконують роботи із здійснення агрохімічних обстежень ґрунтів

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати, грн
------------------	--------	--------------

Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалась, неприйняття проекту Закону	Відсутні	Відсутні
Альтернатива 2 Прийняття проекту Закону	Забезпечить отримання суб'єктами господарювання сертифіката на проведення робіт із здійснення агрохімічних обстежень ґрунтів. Визначить права та обов'язки виконавців робіт із здійснення агрохімічних обстежень ґрунтів та врегулює взаємовідносини із замовниками таких робіт	1143140,00 (витрати за 1 рік) 5715700,00 (витрати за 5 років)

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей у ході вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінювання)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалась, неприйняття проекту Закону	0	Нездійснення державного регулювання шляхом не прийняття проекту Закону, що передбачає забезпечення правового регулювання заходів щодо охорони ґрунтів та відтворення їх родючості і врегулює правовідносини, пов'язані із використанням земель, що потребують особливої охорони, раціонального використання земель, збереження та відтворення їх родючості, а також сприятиме запобіганню вчинення правопорушень у сфері охорони земель
Альтернатива 2 Прийняття проекту Закону	4	Здійснення державного регулювання шляхом прийняття проекту Закону, що передбачає забезпечення правового регулювання заходів щодо охорони ґрунтів та відтворення їх родючості і врегулює правовідносини, пов'язані із використанням земель, що потребують особливої охорони, раціонального використання земель, збереження та відтворення їх родючості, а також сприятиме запобіганню вчинення правопорушень у сфері охорони земель

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1 Залишення ситуації, що склалася, неприйняття проекту Закону	Відсутні	Відсутні	Оцінювальні підсумкові витрати цієї альтернативи необхідно зазначити, що в разі неприйняття відповідного регуляторного акта проблему не буде вирішено, що в підсумку призведе до нераціонального використання земель власниками та користувачами земельних ділянок, та неефективного державного контролю у сфері охорони земель
Альтернатива 2 Прийняття проекту Закону	Оцінювальні підсумкові вигоди цієї альтернативи полягають у тому, що проблема буде розв'язана шляхом внесення змін до Земельного кодексу України, Закону України «Про охорону земель», Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», Закону України «Про землеустрій», Закону України «Про державний земельний кадастр», що в свою чергу дозволить забезпечити дієвий державний контроль у сфері охорони земель та сприятиме раціональному використанню земель, збереженню та відтворенню родючості ґрунтів	Відсутні	З урахуванням оцінених у цій таблиці підсумкових витрат та вигод, необхідно зазначити, що для розв'язання проблеми найбільш виправданою та доцільною є альтернатива 2, оскільки вона призведе до повного розв'язання проблеми, визначеної розділом I аналізу регуляторного впливу

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінювання ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1	Існування проблеми	X

Залишення ситуації, що склалася, неприйняття проекту Закону		
Альтернатива 2 Прийняття проекту Закону	Розв'язання проблеми	Ризик зовнішніх чинників на дію акта відсутній

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Основним механізмом, що забезпечує розв'язання визначеної проблеми, є внесення змін до Земельного кодексу України, Закону України «Про охорону земель», Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», Закону України «Про землеустрій», Закону України «Про державний земельний кадастр», які дозволять врегулювати процедуру здійснення державного контролю за охороною земель (грунтів) та забезпечать дієвий контроль у сфері охорони земель.

Зазначені зміни до вказаних нормативно-правих актів дозволять запровадити дерегуляцію на ринку агрохімічних обстежень з одночасним запровадженням нагляду за його проведенням, створити реєстр ґрунтів, доповнити перелік підстав припинення права власності випадком вчинення з вини власника безгосподарського використання землі, встановити заборони на розорювання пасовищ та сінокосів, визначити поняття відновлення ґрунтів та відтворення родючості ґрунтів, забезпечити можливість використання даних агрохімічних обстежень, топографо-геодезичних робіт та даних дистанційного зондування землі як доказової бази при здійсненні державного контролю за використанням та охороною земель.

Прийняття проекту Закону надасть можливість захистити інтереси держави, територіальних громад, громадян та суб'єктів господарювання у сфері охорони земель.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Реалізація проекту Закону не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на адміністрування державними органами та потребує витрат суб'єктів господарювання, пов'язаних з виконанням вимог регуляторного акта.

Прийняття та оприлюднення проекту Закону в установленому порядку забезпечить доведення його до відома суб'єктів господарювання, на яких поширюватиметься дія акта, центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування.

Прийняття проекту Закону не призведе до неочікуваних результатів і не потребує додаткових витрат із державного бюджету. Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акта не прогнозується.

Розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва (Тест малого підприємництва) проведено відповідно до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 «Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта».

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

З урахуванням безперервності функціонування галузі використання та охорони земель проект Закону доцільно запроваджувати на необмежений термін, дія проекту Закону буде постійною на термін дії Земельного кодексу України, Закону України «Про охорону земель», Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», Закону України «Про землеустрій», Закону України «Про державний земельний кадастр».

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Визначено такі основні прогностичні показники результативності дії проекту Закону впродовж одного календарного року:

кількість заходів державного нагляду (контролю) щодо збереження корисних властивостей ґрунтів землевласниками та землекористувачами, здійснених з використанням результатів проведення ґрунтових і агрохімічних обстеження ґрунтів під час здійснення державного контролю –500;

кількість суб'єктів господарювання, які отримали сертифікат виконавця робіт із здійснення агрохімічних обстежень, виданий центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері земельних відносин -40;

кількість приписів, виданих землевласникам або землекористувачам про зобов'язання проведення обов'язкової рекультивації, обов'язкової консервації у випадках, установлених законом;

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися через 1 рік після набрання чинності цим регуляторним актом.

Повторне відстеження буде здійснено через два роки після набуття чинності регуляторним актом, у результаті чого відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження. У разі виявлення нерегульованих та проблемних питань шляхом аналізу якісних показників дії цього акта, зазначене буде врегульовано шляхом внесення відповідних змін.

Періодичне відстеження буде здійснюватися раз на три роки, починаючи з дня виконання заходів з повторного відстеження. Установлені кількісні та якісні значення показників результативності акта порівнюватимуться із значеннями аналогічних показників, що встановлені під час повторного відстеження.

Відстеження буде здійснюватися шляхом аналізу статистичної інформації щодо проведення заходів контролю.

Виконавець заходів – Держгеокадастр.

Перший заступник Голови
Державної служби України з питань
геодезії, картографії та кадастру

Анатолій МІРОШНИЧЕНКО